

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Joséphine Rebecca (Fientje) Moerman

tegen

De Standaard

Met een mail van 1 april 2021 dient mevrouw Joséphine Rebecca Moerman een klacht in tegen De Standaard. Aanleiding is een artikel van 29 maart onder de titel *CD&V zkt. juridisch geschoolde (ex-)politica als opperrechter*. Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 16 juni 2021, waarop Joséphine Moerman reageert met een brief van 25 juni en Toon van den Meijdenberg opnieuw repliceert met een brief van 7 juli 2021.

De Raad voor de Journalistiek heeft op vraag van Joséphine Moerman en met het akkoord van De Standaard een uitspraak gedaan op basis van de stukken, zonder een hoorzitting te houden.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de nakende benoeming van een nieuwe rechter bij het Grondwettelijk Hof, die CD&V mag voordragen. Volgens de krant zoekt de partij een relatief jonge vrouw met vijf jaar parlementaire ervaring en een rechtendiploma en circuleren er dertien namen. Onder hen Joke Schauvliege, die in 2019 moest opstappen als Vlaams minister, al beseft de partij volgens het artikel dat haar benoeming politiek gevoelig zou liggen. De journalisten wegen de kansen van de diverse kandidaten en verwijzen daarbij naar Zakia Khattabi, die op voordracht van Ecolo niet benoemd raakte. Ze schrijven dat nominaties vroeger nauwelijks aandacht kregen en een parlementaire formaliteit waren. Het Grondwettelijk Hof fungeerde zelfs als opvangnet voor uitgerangeerde politici zoals Fientje Moerman, schrijven ze, maar de zaak-Khattabi katapulteerde de voordrachten een nieuw tijdperk in.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAAGSTER is rechter in het Grondwettelijk Hof. Ze is gewezen politica voor Open Vld en bekend als Fientje Moerman. Ze zegt dat de negatieve connotaties waarmee de journalisten haar naam verbinden elke feitelijke grondslag missen en dat ze onterecht geen kans op wederhoor hebben gegeven.

De krant suggereert dat de aanstelling van klaagster als rechter in het Grondwettelijk Hof gold als ‘opvang’ zoals bij ‘uitgerangeerde politici’. Maar klaagster zegt dat ze geen nood had aan een ‘opvangnet’ omdat ze een interessante en boeiende job had. Na haar ontslag uit de Vlaamse Regering in 2007 zetelde ze van 2008 tot 2014 in het Vlaams Parlement. Daarna werkte ze als eenheidshoofd bij de Researchdivisie van het Europees Parlement en vervolgens werd ze in 2017 in de functie van liaison met de Amerikaanse tegenhanger van die Researchdivisie als diplomaat uitgezonden naar de EU-vertegenwoordiging in Washington. Die job dankte ze aan het feit dat ze slaagde voor het examen, aan haar kennis van het rechtstelsel en de instellingen van de VS, aan haar studies aan Harvard Law School en aan

haar werk als advocate in New York waar ze slaagde voor het Bar Exam. Door haar politieke carrière kende ze de internationale politiek ook beter dan haar collega's ambtenaren.

Rechter worden bij het Grondwettelijk Hof was een oude droom en toen er een vacature was, heeft klaagster vanuit de VS op eigen initiatief haar kandidatuur gesteld. Ze werd voorgedragen door 86 procent van de Kamerleden, veel meer dan een toevallige politieke meerderheid.

Het feitelijke verloop van haar loopbaan toont aan dat klaagster niet 'als uitgerangeerde politica' werd 'opgevangen'. Het artikel in De Standaard gaat over een vorm van aanstelling direct of kort na het einde van een politieke loopbaan, terwijl daarvan bij klaagster geen sprake is.

Dat er mogelijk andere gevallen zijn van benoemingen of aanstellingen waarbij men gewezen politici uit sociale overwegingen politiek benoemde, rechtvaardigt niet dat haar naam in dit verband wordt gebruikt, zegt klaagster. Een eenvoudige controle van de feiten had volstaan om zich van het opvallende verschil te vergewissen.

De kwalificaties 'uitgerangeerd' en 'opvangnet' komen dan ook neer op opiniërende insinuaties die elke feitelijke grondslag missen. Zulke denigrerende opiniëring die niet op een correcte feitelijke grondslag berust, is onfatsoenlijke berichtgeving. Ze houdt geen rekening met de rechten van klaagster en schendt de menselijke waardigheid verder dan nodig in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.

De journalisten hebben klaagster op geen enkel moment gecontacteerd, waardoor ze niet de kans heeft gekregen om de hierboven vermelde elementen mee te geven en het 'opvangnet'-verhaal te ontcrachten, noch om te reageren op de negatieve aantijgingen.

De betwiste vermelding van 'opvangnet' is des verwerpelijkst omdat rechters van het Grondwettelijk Hof geen publiek verweer mogen voeren, ook wanneer ze persoonlijk in vraag worden gesteld of wanneer ze in hun eer worden aangetast. Klaagster kon dus geen recht op antwoord eisen, noch in debat gaan met de journalisten.

Zes van de twaalf rechters moeten minstens vijf jaar parlamentslid zijn geweest. Klaagster noemt het goedkoop om hen af te schilderen als mensen voor wie 'opvang' nodig is. Een verleden als politicus vernietigt de onafhankelijkheid, het beoordelingsvermogen en de intelligentie niet. Door de helft van het Hof op te voeren als 'opvang'-cases, wordt niet alleen de eer van die personen zelf ondergraven, maar ook en vooral het gezag en de reputatie van de instelling zelf.

Klaagster zegt ten slotte dat het niet ter zake doet wat anderen elders schrijven of geschreven hebben. De klacht betreft uitsluitend de aangeduide passage in het artikel van De Standaard.

Samengevat verwijst klaagster naar de principes over wederhoor, onderscheid tussen feiten en persoonlijke meningen, respect voor de rechten van eenieder die in de berichtgeving voorkomt en respect voor de menselijke waardigheid.

DE STANDAARD zegt dat het artikel klaagster terecht aanhaalt in een analyse over benoemingen bij het Grondwettelijk Hof en dat wederhoor niet van toepassing is.

De stelling dat politieke partijen een functie in het Grondwettelijk Hof toebedelen aan voormalige politici van wie de politieke carrière ten einde is en die de partij een andere

richting wil doen uitslaan of wil belonen voor bewezen diensten, komt niet uit de lucht vallen. Ze herinnert aan kritische opmerkingen die eerder al meermaals werden gemaakt. De krant mag dat in herinnering brengen naar aanleiding van een nieuwe benoeming.

Woorden als ‘uitgerangeerde politici’, ‘landingsbaan’, ‘exit’, ‘gesjeesde politici’ of ‘rustplaats voor gewezen politici’ zijn gemeengoed geworden met betrekking tot politici die benoemd worden tot rechter in het Grondwettelijk Hof in het algemeen en tot klaagster in het bijzonder. De klemtoon ligt dan niet op de vraag of de betrokkenen voldoende bekwaam zijn, maar op het feit dat politici een mandaat toevertrouwen aan een collega die niet langer politiek actief is en die de partij niet langer een politiek mandaat wil of kan geven en daarom graag op een zijspoor plaatst.

Het gaat om een belangrijk maatschappelijk debat, wat blijkt uit talrijke artikels en opiniestukken van journalisten, opiniemakers, professoren en politici in diverse media, waarin meermaals wordt verwezen naar de benoeming van klaagster. Die analyses liggen volledig in de lijn van het artikel in De Standaard. Bovendien is de gevoeligheid nog toegenomen nadat de traditie van automatische benoeming van de door een partij voorgedragen kandidaat doorbroken werd bij de kandidatuur van Ecolo-kandidaat Zakia Khattabi.

Klaagster zegt dat het artikel niet alleen haar viseert, maar ook het gezag en de reputatie van het Grondwettelijk Hof ondergraaft. Maar net omdat dit debat het gezag en de reputatie van het Grondwettelijk Hof raakt, mag het in een democratische staat worden gevoerd.

Klaagster kan niet ontkennen dat haar politieke carrière in mineur is geëindigd nadat ze hoge toppen had geschoren, van gemeenteraadslid, schepen en hoofdadviseur van de Europese liberale fractie tot kamerlid, minister in de federale regering en viceminister-president in de Vlaamse regering. Uit die Vlaamse regering moest ze ontslag nemen na aantijgingen over onregelmatigheden bij de toekenning van overheidsopdrachten. Daardoor kon de partij haar geen actief politiek mandaat meer bieden en was de functie als rechter in het Grondwettelijk Hof een elegante manier om haar een zijspoor aan te bieden en ‘uit te rangeren’. Dat ze op technisch-juridisch vlak voldeed aan de vereisten voor de functie is niet meer dan normaal.

De krant heeft overigens geen bedenkingen geuit over haar kwalificaties. Ze heeft haar enkel als voorbeeld aangehaald in de reeds lang lopende discussie over de neiging van politieke partijen om het Grondwettelijk Hof als opvangnet voor politici te gebruiken. Dit voorbeeld is ontegensprekelijk representatief. Er werd niet dieper op ingegaan omdat wie de Belgische politiek volgt, meteen de gelijkenis met de situatie van Joke Schauvliege begrijpt. Beiden hadden een belangrijke ministerpost, beiden moesten voor het einde van hun mandaat opstappen als gevolg van een schandaal en beiden haalden nadien nog veel stemmen voor hun partij. De vergelijking is legitiem en de vermelding dat beiden uitgerangeerd waren, is correct.

In die context was de benoeming van klaagster tot rechter bij het Grondwettelijk Hof voor haar partij een manier om in schoonheid afscheid te nemen, toen ze te kennen gaf dit mandaat te ambiëren door zich kandidaat te stellen. Dat zij op dat moment geen actief politiek mandaat meer vervulde, is niet relevant. De voordracht is politiek en dat blijft zo als de voorgedragen ex-politicus geen actief politiek mandaat meer bekleedt. Ook dat klaagster aan Harvard studeerde en gewerkt heeft als juriste is irrelevant. Het artikel gaat niet in op de omstandigheden van haar ontslag, noch op haar curriculum. De klemtoon ligt op het feit dat de voordracht van Joke Schauvliege politiek gevoelig zou liggen, daar waar de voordrachten vroeger een parlementaire formaliteit waren.

De opmerking dat klaagster ‘uitgerangeerd’ was is geen beschuldiging waarvoor wederhoor vooraf nodig was. Het is een vaststelling die ook door vele anderen en op objectieve gronden is gemaakt. Op het ogenblik van haar benoeming kwam klaagster voor haar partij niet meer in aanmerking voor een uitvoerend mandaat en bood de functie van rechter in het Grondwettelijk Hof een oplossing voor haar partij om haar een toekomst te bieden buiten de politiek. Voor een analyse als deze is het principe van wederhoor niet van toepassing. Klaagster wordt niet beschuldigd van een misdrijf of van onrechtmatige praktijken. De analyse slaat bovendien niet op haarzelf, maar op een partijpolitieke kwestie.

BESLISSING

Klaagster komt ter sprake in het artikel over politieke voordrachten voor benoemingen van rechters bij het Grondwettelijk Hof. Ze ontkent niet dat andere rechters bij het Grondwettelijk Hof mogelijk uit sociale overwegingen politiek benoemd zijn, maar zegt dat dit niet van toepassing is op haar, omdat ze op het moment van haar benoeming al een tijd geen politiek mandaat meer bekleedde, omdat ze zich op eigen initiatief kandidaat stelde en omdat ze over de nodige kwalificaties beschikte. De journalisten interpreteren het einde van haar politieke loopbaan en haar benoeming als rechter bij het Grondwettelijk Hof anders en omschrijven het als ‘opvangnet voor uitgerangeerde politici’. Het staat de journalisten vrij om die interpretatie van deze gebeurtenissen te geven.

Klaagster voert aan dat deze interpretatie haar rechten en menselijke waardigheid schendt. De Raad is evenwel van oordeel dat er geen sprake is van een schending van de rechten en de menselijke waardigheid van klaagster.

De journalisten analyseren de politieke praktijk en interpreteren de benoeming van klaagster, maar uiten daarbij geen ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam van klaagster betreffen en waarvoor wederhoor vooraf noodzakelijk zou zijn. Bijkomend neemt klaagster, die eenmalig als voorbeeld wordt vermeld, geen centrale plaats in in het artikel.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 14 oktober 2021